

DIENESTA PĀRBAUDES KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

2021.gada 29.martā

VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

1. Dienesta pārbaude veikta pamatojoties uz Veselības ministrijas 2021.gada 5.marta rīkojumu Nr.65 “Par dienesta pārbaudes veikšanu” (turpmāk – Rīkojums).

2. Dienesta pārbaudes veikšanai ar Rīkojumu izveidota komisija (turpmāk – Komisija) šādā sastāvā – Komisijas priekšsēdētājs: Dace Gaile - Ekonomikas ministrijas administrācijas vadītāja; komisijas locekļi: Baiba Baltiņa – Veselības ministrijas Audita nodaļas vecākā referente un Raimonds Osis – Juridiskās nodaļas vadītājs.

3. Atbilstoši Rīkojumam Komisijai uzdots uzdevums veikt dienesta pārbaudi, lai izvērtētu Latvijas veiktos pieteikumus uz ražotāju “AstraZeneca”, “Johnson&Johnson”, “Pfizer/BioNTech”, “CureVac” un “Moderna” vakcīnām, kas veikti līdz šā gada 8.janvārim, izņemot veikto pieteikumu 2020.gada novembrī uz “Pfizer/BioNTech” vakcīnas 97 500 devām, jo par šo pieteikumu ir veikta atsevišķa dienesta pārbaude, un noskaidrotu lēmumu pieņemšanas par attiecīgo pieteikumu veikšanu faktiskos apstākļus, kā arī argumentus, kas bija lēmumu pieņemšanas pamatā, par katru veikto pieteikumu noskaidrojot:

a) uz cik lielu daudzumu devu katrā konkrētajā gadījumā Latvijai bija tiesības un iespējas pieteikties un uz cik devām katrā konkrētajā gadījumā Latvija pieteicās;

b) kādi apsvērumi bija par pamatu pieteikties uz konkrētu daudzumu attiecīgā ražotāja vakcīnu devām;

c) ja netika izmantota iespēja pieteikties uz maksimāli pieļaujamo apmēru no Latvijai pieejamajām devām, tad kāds tam bija iemesls un pamatojums, vērtējot detalizēti, kāda ir bijusi šāda lēmuma pieņemšanas procedūra un faktiskie apstākļi, kāda ir lēmuma pieņemšanā iesaistīto amatpersonu loma;

d) kāda ir bijusi katra lēmuma par pieteikšanos uz konkrētajām vakcīnu devām pieņemšanas procedūra;

e) kuras amatpersonas bija iesaistītas lēmuma pieņemšanā par katru konkrēto pieteikumu uz vakcīnu devām un kāda ir šo amatpersonu loma lēmuma pieņemšanā.

I. Vispārpiejamā informācija

1) Saistībā ar Covid-19 krīzi 2020.gada aprīlī tika aktivizēts Ārkārtas atbalsta instruments (turpmāk – ESI). ESI ir uz vajadzībām balstīts instruments, kas atbilst solidaritātes principam. Eiropas komisija (turpmāk – EK) ir noslēgusi nolīgumu ar visām dalībvalstīm, lai visu dalībvalstu vārdā risinātu sarunas un noslēgtu pirkuma līgumus – *Advanced Purchase Agreement* (turpmāk – APA) ar vakcīnu ražotājiem. APA ietvaros ar ESI tiek nodrošināts nepieciešamais sākotnējais finansējums būtisku ieguldījumu riska mazināšanai, lai palielinātu veiksmīgu vakcīnu ražošanas ātrumu un apjomu. Savukārt dalībvalstīm tiek dotas tiesības noteiktā laika posmā un par noteiktu cenu iegādāties konkrētu skaitu vakcīnu devu. Veselības ministrija vēstuli EK par dalību APA nolīgumā nosūtīja 2020.gada 19.jūnijā.¹

Kad EK ir noslēgusi līgumu ar kādu no iepriekš minētajiem vakcīnu ražotājiem, ES dalībvalstis tiek aicinātas pievienoties APA ar konkrēto vakcīnas ražotāju. Lēmuma pieņemšanai valstīm tiek dotas piecas darbdienu, kuru laikā dalībvalsts pārstāvim elektroniski ir jāsniedz informācija par pievienošanos vai nepievienošanos APA ar konkrēto ražotāju, kā arī informācija par precizētu iepērkamo vakcīnu devu skaitu no attiecīgā ražotāja, ja proporcionālais devu sadalījums starp dalībvalstīm konkrētajai dalībvalstij nesakrīt ar EK ieplānoto. Kā pilnvērtīgs saistību nodrošinājums par dalībvalsts piekritību iegādāties konkrēta ražotāja vakcīnu elektroniski EK iepirkuma sekretariātam tiek nosūtīts parakstīts APA pielikums (*Order Form*), vienojoties par nosūtīšanas termiņu EK Vadības paneļa (*Steering Board*) sanāksmē.²

EK 2020.gada 14.augustā noslēdza pirmo APA ar uzņēmumu “AstraZeneca” par potenciālās Covid-19 vakcīnas iegādi.

2) Atbilstoši Dienesta pārbaudes komisijas, kas izveidota ar Veselības ministrijas 2021.gada 13.janvāra rīkojumu Nr.9 “Par dienesta pārbaudes veikšanu”, ziņojumā minētajam Veselības ministrija izveidoja *Ad hoc* darba grupu (neapstiprinot to ar atsevišķu rīkojumu), kuras sanāksmes tika sasauktas, ja attiecīgi EK Vadības paneļa (*Steering Board*) līmenī bija nepieciešamība sniegt informāciju par: 1) pievienošanās/nepievienošanās (opt-in/opt-out) APA līgumiem, 2) pasūtāmo devu daudzuma norādīšana BAZAAR failos, 3) Order Form parakstīšana, kur jānorāda atbildīgā iestāde Nacionālais veselības dienests (turpmāk - NVD), kā arī hubs, uz kuru jāšūta vakcīnu piegādes.

Par sanāksmju nepieciešamību tika lemts, pamatojoties uz EK Vadības paneļa (*Steering Board*) informācijas pieprasījumiem un pēc Latvijas pārstāvju

¹ Saskaņā ar informatīvo ziņojumu “Par nepieciešamību nodrošināt papildus iemaksas Ārkārtas atbalsta instrumentā, lai nodrošinātu plašāku Covid-19 vakcīnu portfeļa pieejamību”, kas izskatīts Ministru kabineta 2020.gada 22.septembra sēdē.

² Veselības ministrijas 2021.gada 13.janvāra vēstule Nr.01-11.1/200 "Par atbildi uz Saeimas deputātu jautājumiem par vakcīnu pret Covid-19 iegādi un vakcīnu ražotāja pārstāvju dalību Imunizācijas valsts padomes sēdē."

EK Vadības paneļa (*Steering Board*) sanāksmju dienesta ziņojumos iekļautās informācijas.

Ad hoc darba grupā ietilpa pārstāvji no NVD (Ainārs Lāčbergs³, Inga Milašēvica tika reizēm pieaicināta), Zāļu valsts aģentūras (Svens Henkuzens un Jānis Zvejnieks), Imunizācijas valsts padomes (turpmāk – IVP) vadītāja Dr. Zavadska, Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta pārstāvji (Santa Līviņa, Jana Feldmane un Inga Liepiņa), Veselības ministrijas nozares atašējs Briselē Karina Zālīte, Veselības ministrijas Eiropas lietu un starptautiskās sadarbības departamenta pārstāvji (Līga Timša un Aleksandrs Takašovs), Slimību profilakses un kontroles centra (turpmāk – SPKC) pārstāvji (Elīna Dimiņa, Jurijs Perevoščikovs, Ilona Liskova – atkarībā no tā, kurā reizē kurš tiek).

Sanāksmēs tika diskutēts par dažādiem jautājumiem, lēmumi tika pieņemti gadījumos, kad par tiem lūdza ziņot EK, lūdzot EK Vadības paneļa (*Steering Board*) pārstāvjiem sniegt konkrētu informāciju (*opt-in* vai *opt-out* konkrētai APA; pasūtāmo vakcīnas devu skaita norādīšana *pro-rata* vai cits; *Order Form* parakstīšana). Par katru no lēmumiem attiecīgi EK Vadības paneļa (*Steering Board*) pārstāvis informēja EK elektroniskā pasta formātā.

Sanāksmes, kas tika sasauktas, nav protokolētas, pieņemtie lēmumi nav fiksēti dokumenta formā.

3) Bijušās veselības ministres Ilzes Viņķeles publiskais iesniegums⁴:

“Mana stratēģiska, politiska un cilvēciska kļūda bija lēmums piedāvāt valdībai tādu Covid19 vakcīnu iepirkumu, kurā no tobrīd teorētiski pieejamajām vakcīnām lielāko daļu veidoja AstraZeneca un Johnson&Johnson vakcīnas.

Tas balstījās apsvērumos par to drošību, piemērotību raitai masu vakcinācijai Latvijā, ņemot vērā mūsu veselības aprūpes sistēmas ierobežoto jaudu un cilvēkresursus.

Tas balstījās Veselības ministriju konsultējošo veselības aprūpes ekspertu vairākuma viedoklī un informācijā, kas par vakcīnu piegādi bija pieejama tad, nevis šodien, kā arī pārlietu lielā pašāvībā uz Latvijas valdības un Eiropas Komisijas noslēgtajiem līgumiem par vakcīnu piegādēm, kuri pašlaik netiek pildīti.

Par šo kļūdu es atvainojos Latvijas iedzīvotājiem.

Bet šodien arī lūdzu valsts prezidentu, premjeru un sabiedriskos izmeklētājus neturpināt paštaisnu "tiesas spriešanu" par Imunizācijas valsts padomes, Slimību profilakses un kontroles centra, Zāļu valsts aģentūras, Nacionālā veselības dienesta un Veselības ministrijas speciālistu ieteikumiem

³ Ar Veselības ministrijas 2020.gada 18.jūnija vēstuli Nr.01-19.1/3279 Ainārs Lāčbergs pilnvarots pārstāvēt Latviju, EK Vadības paneļa (*Steering Board*) loceklis.

⁴ Skatīt tiešsaitē:

https://twitter.com/Vinkele/status/1374648207238647808?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwtterm%5E1374648207238647808%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.tvnet.lv%2F7208990%2Fvinkele-atzist-savu-strategisku-politisku-un-cilvecigu-kludu-vakcinu-iepirkuma-planosana

un lēmumiem, kurus tie izdarīja pēc labākās zināšanas, tobrīd pieejamās informācijas, tiesiskuma, lietderības un pienākuma apziņas.

Augsti novērtēju sabiedrības patiesu ieinteresētību vakcīnu izvēles procesā un uzskatu, ka tā kļūdu analīze ir nepieciešama un svarīga. Tomēr pirms izdarīt galīgus spriedumus, lūdsu valsts un sabiedriskās domas līderus sagaidīt visu rosināto pārbaužu rezultātus. Latvijā iedzīvotāju gatavība vakcinēties pret Covid-19 ir viena no zemākajām ES, tādēļ uzticēšanās stiprināšana, nevis mazināšana visam vakcinācijas procesam ir kritiski svarīga.”

II. Dienesta pārbaudē veikto informācijas avotu pārbaude

Dienesta pārbaudē izvērtētie informācijas avoti:

- 1) Sarakste e-pasta adresē: c19vi@vm.gov.lv, kurā informācijas apmaiņa notika starp Ad hoc darba grupas pārstāvjiem;
- 2) Ad hoc darba grupas pārstāvju paskaidrojumi un pievienotie dokumenti;
- 3) Ar Veselības ministrijas 2020.gada 2.decembra rīkojumu Nr.209 “Par darba grupas izveidi sabiedrības vakcinācijai pret Covid-19” izveidotās darba grupas pārstāvju paskaidrojumi;
- 4) Veselības ministrijas lietvedības sistēmā pieejamā dokumentācija (sarakstes dokumenti, tiesību aktu projekti u.c.);
- 5) Ministru kabineta sēdēs izskatītie dokumenti un apspriestie jautājumi;
- 6) *Bazaar* datnes (vakcīnu ražotāja sākotnēji plānotais piegādes apjoms dalībvalstīm, kā arī pēc apstiprināšanas iesniegtais apkopojums pa dalībvalstīm) un *Order Form* dokumenti;
- 7) Cita veida informācija, kas tika iegūta dienesta pārbaudes gaitā.

III. Vakcinācijas stratēģija

Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatīja informatīvo ziņojumu "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju". Protokollēmumā norādīts – 1) pieņemt zināšanai iesniegto informatīvo ziņojumu; 2) pilnvarot Veselības ministriju nominēt NVD par atbildīgo iestādi Covid-19 vakcīnu pasūtījuma formas parakstīšanai; 3) vakcīnas pret Covid-19 iegādes, loģistikas un ievades izdevumus, kas nepārsniedz 26 770 741 EUR, 2021.gadā segt no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem [...]".

Informatīvajā ziņojumā norādīts: "[...] Līdz 2021.gada beigām varētu būt pieejamas vairākas vakcīnas pret Covid-19 un valstīm būs jāpieņem uz pierādījumiem balstīti lēmumi, iegādājoties Covid-19 vakcīnas no dažādiem ražotājiem, kas izstrādātas izmantojot dažādas tehnoloģijas. Kad EK ir noslēgusi līgumu ar kādu no iepriekš minētajiem vakcīnu ražotājiem, ES dalībvalstis tiek

aicinātas pievienoties APA ar konkrēto vakcīnas ražotāju, izlemšanai dodot piecas darbdienu. Atbildot uz šo uzaicinājumu, Latvijai, tāpat kā pārējām dalībvalstīm, šajā laika periodā ir jāpieņem lēmums pievienoties konkrētam APA un iepirkt konkrētās vakcīnas vai nē. Atšķirībā no vakcīnu iepirkumiem, kas ir notikuši līdz šim, attiecībā uz Covid-19 vakcīnām lēmums ir jāpieņem par produktiem, kas nav reģistrēti (nav oficiāli atzīta to efektivitāte, iedarbīgums, drošums un kvalitāte), kā arī nav zināms precīzs laiks, kad vakcīnas būs pieejamas. Tāpat arī EK ir noteikusi maksimālo vakcīnu devu skaitu, kas valstīm būs pieejamas iegādei no konkrētā ražotāja.

Veicot Covid-19 vakcīnu iepirkumu ir jāņem vērā šādi riski:

- **visas vakcīnas joprojām atrodas pētījumu fāzē un tās vēl nav reģistrētas ES;**
- **vakcīnu licencēšanas, ražošanas un piegādes procesā var rasties riski, kas varētu kavēt ikvienas vakcīnas pieejamību;**
- **vakcīnu īpašības, iedarbīgums un efektivitāte nav pilnībā zināma, tai skaitā nav datu, vai tiks novērsta inficēšanās (transmisija) vai tiks novērsti smagi saslimšanas gadījumi un mirstība, kas ir svarīgi, nosakot vakcinācijas mērķgrupas.**

Latvijā koordinējošo lomu vakcīnu iegādāšanai un loģistikas nodrošināšanai starp ražotājiem un valsti veic NVD. NVD informē EK par pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz pievienošanu vai nepievienošanu konkrētam APA.

[..] Vakcīnu “portfeli” nepieciešams pēc iespējas dažādot, apzinoties to, ka šajā stadijā nav iespējams prognozēt, kura no izstrādes stadijā esošajām vakcīnām nākotnē būs efektīvākā, iedarbīgākā un drošākā, kā arī to, kura no vakcīnām būs pieejama visātrāk. Pastāv iespēja, ka viena vai vairākas no iegādātajām vakcīnām nerasnēs nepieciešamos efektivitātes, iedarbīguma, drošuma vai kvalitātes standartus, attiecīgi tiks zaudēti ieguldītie līdzekļi.

Lai pieņemtu pēc iespējas izsvērtākus lēmumus, kas balstīti uz risku analīzi, par vienas vai otras vakcīnas iegādi, tiek vērtēti šādi faktori:

1. **vakcīnas izstrādes zinātniskais pamatojums un provizoriskie dati par vakcīnas efektivitāti, iedarbīgumu, drošumu un kvalitāti. Vakcīnu ražošanas metode un iepriekšēja pieredze ar līdzīga tipa vakcīnām;**
2. **vakcīnas izstrādes fāze un provizoriskie dati par vakcīnas pieejamību;**
3. **nosacījumi vakcīnas loģistikai, tai skaitā uzglabāšanai, un apzināšana, vai Latvijā ir pieejami resursi to nodrošināšanai;**
4. **vakcīnas lietošanas nosacījumi, apsverot to, vai ir pieejama personāla kapacitāte un kompetence attiecīgajam vakcinācijas procesam;**
5. **iespējamie vakcīnu zudumi, ņemot vērā to, ka vienā flakonā ir vairākas vakcīnas devas vai ir nepieciešams veikt vakcīnas šķaidīšanu;**
6. **papildu iepirkumi, kas jāveic vakcinācijas nodrošināšanai (šļircis, vakcīnas atšķaidītāji u. tml.);**

7. *vakcīnas un tās loģistikas izmaksas.*

Tādējādi šobrīd Latvija ir pieteikusies jau četriem vakcīnu ražotāju piedāvājumiem:

- *AstraZeneca – 1 271 870 devas / 635 935 personu vakcinācijai;*
- *Johnson&Johnson – 854 514 devas / 427 257 personu vakcinācijai;*
- *Pfizer/BioNTech – 97 500 devas / 48 750 personu vakcinācijai;*
- *CureVac – 300 000 devas / 150 000 personu vakcinācijai.*

[..] Tomēr izsverot, vai pievienoties kārtējam vakcīnu piedāvājumam, ir jāapzinās, ka:

- *Covid-19 slimībai turpinoties vai pastiprinoties, rodas ļoti nozīmīga ekonomiskā ietekme, kuru var novērst, ja ir pieejama efektīva vakcīna. Plaša mēroga iedzīvotāju vakcinācija ļautu ierobežot Covid-19 izplatību valstī un tādējādi ļautu atcelt ierobežojumus, kas kavē vīrusa izplatīšanos, bet vienlaikus arī kavē sabiedrības normālu darbību (izglītība, kultūras dzīve, veselības aprūpe utt.) un ekonomiku, tostarp tūrismu;*
- *drošu un uzticamu ražotāju izstrādātās Covid-19 vakcīnas pasaules tirgū tuvākā gada laikā būs pieejamas ļoti ierobežotā apjomā. Tādēļ vakcīnas, kas iegādātas saskaņā ar APA un netiek izmantotas, ir iespējams pārdot citām valstīm vai ziedot.*

*Ja vakcīnas būtu reģistrētas, un būs apstiprināta vakcinācijas nozīme kolektīvās imunitātes veidošanā, būtu optimāli iegādāties vakcīnas aptuveni 70 % iedzīvotāju, taču ņemot vērā, ka viena vai vairākas vakcīnas var netikt reģistrētas, uz doto brīdi tiek prognozēts, **ka maksimāli iepērkamo vakcīnu daudzumam būtu jābūt proporcionāli ne vairāk kā 1,9 miljoniem iedzīvotāju, dažādojot potenciāli pieejamās vakcīnas no pēc iespējas dažādiem vakcīnu ražotājiem un attiecīgi saražoto vakcīnu tiptiem.**"*

IV. AstraZeneca vakcīnu pasūtījums

EK 2020.gada 14.augustā noslēdza pirmo APA ar uzņēmumu "AstraZeneca" par potenciālās Covid-19 vakcīnas iegādi. Latvijai no AstraZeneca pienākas atbilstoši *pro-rata* sadalījumam 1 271 870 vakcīnas (pilnam vakcinācijas kursam nepieciešamas divas vakcīnas devas) devas, jeb vakcīnas 635 935 personu vakcinācijai.⁵

Veselības ministrija 2020.gada 13.oktobrī iesniedza Ministru kabinetā Informatīvo ziņojumu "Par Latvijas dalību Eiropas Komisijas noslēgtajā Covid-19 vakcīnas iepirkuma līgumā". Saskaņā ar Ministru kabineta sēdes 2020.gada 20.oktobra protokollēmumu Nr.62, 40.§ Veselības ministrija tika pilnvarota

⁵ Saskaņā ar informatīvo ziņojumu "Par nepieciešamību nodrošināt papildus iemaksas Ārkārtas atbalsta instrumentā, lai nodrošinātu plašāku Covid-19 vakcīnu portfeļa pieejamību", kas izskatīts Ministru kabineta 2020.gada 22.septembra sēdē.

nominēt NVD kā atbildīgo iestādi Covid-19 vakcīnu pasūtījuma formas parakstīšanai.

Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka saskaņā ar *AstraZeneca* pirkuma līgumu *AstraZeneca* vakcīnas vismaz 1,5 mlj. apjomā piegādās uz vakcīnu sadales punktiem. Visracionālāk Baltijas valstīm (piegāde 2020. gada decembra mēnesim sastādīs ~ 0,5 mlj. vakcīnu devu) būtu pievienoties Polijai (piegāde 2020. gada decembra mēnesim – 2 mlj. vakcīnu devu). Ja tiek panākta vienošanās starp Poliju un Baltijas valstīm, tad Latvijai paredzētās vakcīnas, kas tiks nogādātas vakcīnu sadales punktā Polijā, būs jānogādā uz Latviju. Pirmā piegāde uz vakcīnu sadales punktu paredzēta šī gada decembra mēnesī 10 % apjomā (127 187 devas).

Plānotais piegāžu sadalījums pa mēnešiem
(uz 06.10.2020.)

dec. 2020.	127 187
janv. 2021.	169 583
febr. 2021.	127 187
marts 2021.	84 791
apr. 2021.	339 165
maijs 2021.	169 583
jūn. 2021.	254 374
Kopā	1 271 870

Lai nodrošinātu minēto vakcīnu piegādi Latvijai, paužot Latvijas vēlmi iegādāties minētās vakcīnas un par to informējot EK, pilnvarotai iestādei ir jāparaksta vakcīnu pasūtījuma forma (*Order Form*) EK un vakcīnu ražotāja *AstraZeneca* papildu pirkšanas līguma (*Advanced Purchase Agreement*) ietvaros. Ņemot vērā to, ka Nacionālajam veselības dienestam ir pieredze vakcīnu iegādes un loģistikas organizēšanā, vakcīnu pasūtījuma formas parakstīšana Covid-19 vakcīnu piegādei Latvijai būtu jāveic Nacionālajam veselības dienestam.

Tā kā, saņemot vakcīnas no farmācijas uzņēmuma *AstraZeneca*, riska grupu vakcinācijai tiks nodrošināti tikai apmēram 79 % no nepieciešamā vakcīnu apjoma, perspektīvā tiek plānots apsvērt arī sadarbību ar vēl kādu vakcīnu ražotāju, kad šāds piedāvājums tiks saņemts. Šobrīd *AstraZeneca* ir vienīgais vakcīnu ražotājs, kas ir sasniedzis vislielāko progresu Covid-19 vakcīnas izpētē, proti, ir sasniegta trešā vakcīnu klīnisko pētījumu fāze (vakcīnas klīniskie pētījumi tiek veikti uz cilvēkiem). Līdzko EK noslēgs vienošanos ar citiem ražotājiem, tiks izskatīti arī šo ražotāju piedāvājumi.⁶

Dienesta pārbaudes komisija, izvērtējot e-pasta adresē: c19vi@vm.gov.lv *Ad hoc* darba grupas pārstāvju saraksti, saņemtās *Bazaar* datnes un *Order Form* parakstītos dokumentus, secina, ka Latvija pieteicās uz pilnu skaitu Latvijai atbilstoši iedzīvotāju skaita proporcijai (*pro-rata*) EK noteiktajām *AstraZeneca* vakcīnām. Nav iegūta informācija par sasauktajām sanāksmēm, un pieņemtie

⁶ Informācija no Informatīvā ziņojuma "Par Latvijas dalību Eiropas Komisijas noslēgtajā Covid-19 vakcīnas iepirkuma līgumā"

lēmumi nav fiksēti dokumenta formā. No e-pasta sarakstes secināms, ka pieteikuma apstiprināšana veikta pēc Ministru kabineta 2020.gada 20.oktobra sēdes, sagaidot informatīvā ziņojuma un tam pievienotā protokollēmuma apstiprināšanu. *Order form* parakstīta 2020.gada 21.oktobrī. Atbilstoši informatīvajā ziņojumā ietvertajai informācijai Latvija plānoja *AstraZeneca* vakcīnu pasūtījumu pilnā apmērā, izvērtējot arī piegādes periodus un skaitu un piegādes veidu, vienlaikus nosakot, ka vakcīnas pasūtījuma apjoms nenodrošina pilnu vakcinācijas aptveri un ir nepieciešami arī citu ražotāju vakcīnu pasūtījumi.

V. Johnson&Johnson vakcīnu pasūtījums

2020.gada 8. oktobrī EK noslēdza APA ar farmācijas uzņēmumu *Janssen Pharmaceutica NV (Johnson&Johnson)*, saskaņā ar kuru ES dalībvalstis var pasūtīt 200 miljonu vakcīnu devu sākot ar 2021.gada otro ceturksni, kā arī paredz iespēju pieteikties uz papildus devām vēl 200 miljonu vakcīnu devu apmērā.⁷

Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītā informatīvā ziņojuma "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" 1.pielikumā "Vakcīnas raksturojošie rādītāji" ir ietverti šādi *Johnson&Johnson* vakcīnas īpašības raksturojošie rādītāji:

Ražotājs tehnoloģija	Izstrādes fāze	Prognoze par pieejamību	Vakcinācijas kurs	Aukstuma ķēdes nosacījumi	Nosacījumi vakcinācijas procesam
Johnson&Johnson mērķproteīna vakcīna	III	pirmā piegāde 2021. gada aprīlis	1 vai 2 devas ar dažu nedēļu intervālu atbilstoši klīnisko pētījumu rezultātiem	+2°C līdz +8°C	flakonu jāizlieto 4 līdz 6 stundu laikā pēc atvēršanas

Informatīvajā ziņojumā arī norādīts, ka šobrīd Latvija ir pieteikusies jau četriem vakcīnu ražotāju piedāvājumiem:

- AstraZeneca – 1 271 870 devas / 635 935 personu vakcinācijai;
- Johnson&Johnson – 854 514 devas / 427 257 personu vakcinācijai;
- Pfizer/BioNTech – 97 500 devas / 48 750 personu vakcinācijai;
- CureVac – 300 000 devas / 150 000 personu vakcinācijai.

Komisija secina, ka informatīvajā ziņojumā detalizēti tiek salīdzināti *Pfizer/BioNTech* vakcīnu īpašību raksturojošie rādītāji un loģistikas izmaksas, bet *Johnson&Johnson* vakcīnas salīdzinājums ietverts tikai 1.pielikumā.

⁷ Skatīt tiešsaitē: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_1085

Dienesta pārbaudes komisija, izvērtējot e-pasta adresē:c19vi@vm.gov.lv *Ad hoc* darba grupas pārstāvju saraksti, saņemtās *Bazaar* datnes un *Order Form* parakstītos dokumentus, secina, ka Latvija pieteicās uz pilnu skaitu Latvijai atbilstoši iedzīvotāju skaita proporcijai (*pro-rata*) EK noteiktajām Johnson&Johnson vakcīnām.

2020.gada 12.novembrī Latvija no EK saņēma *Bazaar* datni, atbilstoši kurai Latvijai noteikts *pro-rata* Johnson&Johnson vakcīnu apjoms 854 514 vakcīnas (aprēķinā iekļaujot Eiropas Ekonomikas zonas valstis, bet neiekļaujot Bulgāriju - “*Base volume (excl BG, incl EEA)*”), ar norādi apstiprinājuma sniegšanai līdz 2020.gada 20.novembrim. 2020.gada 26.novembrī no EK saņēmta *Bazaar* datne, atbilstoši kurai Latvijai noteikts Johnson&Johnson vakcīnu apjoms 841 414 (*Base volume (incl EEA)*), kā arī noteikts Latvijas pieteiktu vakcīnu daudzums 841 414 (*Requested base volume (+/-) un Final volume*), iekļaujot Bulgāriju aprēķinos.

Attiecīgi Komisija secina, ka atbilstoši precizētajai tabulai veikta katrai dalībvalstij noteikto vakcīnu *pro-rata* skaita precizējums (samazinājums).

E-pasta adresē:c19vi@vm.gov.lv tiek apspriests jautājums par iegūto informāciju sakarā ar Johnson&Johnson vakcīnas nepieciešamo tikai vienu devu, attiecīgi tiek norādīts, ka mainās vakcinējamo personu skaits un jāvērtē nepieciešamība pārskatīt pasūtāmo devu skaitu. Pēc D.Zavadskas sniegtā skaidrojuma par klīnisko pētījumu 3.fāzi un vakcīnas piemērotību netiek lemts par pasūtāmo devu skaita samazinājumu.

2020.gada 17.decembrī tiek saņemts EK uzaicinājums līdz 2020.gada 21.decembrim iesniegt aizpildītu *Order Form* dokumentu par vakcīnu pasūtījumu no Latvijas. 2020.gada 21.decembrī Latvija iesniedz aizpildītu *Order Form* par Johnson&Johnson vakcīnu devu pasūtījumu Latvijai pieejamās proporcijas (*pro rata*) pilnā apmērā - 841 414 devas.

Nav iegūta cita informācija par sasauktajām sanāksmēm un pieņemtie lēmumi nav fiksēti dokumenta formā. No e-pasta sarakstes secināms, ka pieteikuma apstiprināšana veikta balstoties uz jau 2020.gada novembrī apspriestā *Ad hoc* darba grupas pārstāvju ietvarā un informatīvajā ziņojumā iekļautā.

VI. Moderna vakcīnu psūtījums

2020.gada 25.novembrī EK noslēdza APA ar vakcīnu ražotāju *Moderna* par 80 miljonu pamatdevu iegādi un iespēju pieteikties uz 80 miljoniem papildus devu.⁸

Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītā informatīvā ziņojuma "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" 1.pielikumā “Vakcīnas raksturojošie rādītāji” ir ietverti šādi *Moderna* vakcīnas īpašības

⁸ Skatīt tiešsaitē - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_2207

raksturojošie rādītāji (ietvera arī norāde par pasūtāmo vakcīnu apjomu - provizoriski 336 566):

Ražotājs tehnoloģija	Izstrādes fāze	Prognoze par pieejamību	Vakcinācijas kurs	Aukstuma ķēdes nosacījumi	Nosacījumi vakcinācijas procesam
Moderna RNS vakcīna (jauna tehnoloģija)	III	2021. gada marts	2 devas ar 28 dienu intervālu	-15°C līdz -25°C	6 mēneši pie -15°C līdz -25°C, 30 dienas var uzglabāt +2°C līdz +8°C, jāizlieto 6 stundu laikā

Informatīvajā ziņojumā par *Moderna* vakcīnu pasūtījumu ietverta tikai norāde, ka lēmumu pieņemšana par pievienošanas nākamajiem EK līgumiem ar vakcīnu ražotājiem *Moderna* un, iespējams, *Novavax* turpināsies, tādēļ iepērkamais vakcīnu apjoms var pieaugt, ņemot vērā minimālo obligāti iepērkamo vakcīnu daudzumu, ja tāds tiek noteikts EK līgumā ar ražotāju. Tādējādi arī ir prognozējams izmaksu vakcīnu iegādei pieaugums.

2020.gada 27.novembrī Latvija no EK saņēma *Bazaar* datni, atbilstoši kurai Latvijai provizoriski (*preliminary*) noteikts *pro-rata Moderna* vakcīnu pasūtījumam 336 566 pamatdevu (*Initial doses*) un 336 566 devu papildus (izvēles) pasūtījumam (*Option doses*). EK e-pastā norādīts, ka pamatdevām ir atšķirīga cena no papilddevām (zemāka cena pamatdevām), kā arī minēts, ka pamatdevu piegāde plānota 2021.gada pirmajos trīs ceturkšņos, ar lielāko piegāžu apjomu uz otro un trešo ceturksni, savukārt papilddevu piegāde plānota sākot ar 2021.gada trešo ceturksni, ar izteikti lielāko piegāžu apjomu tieši 2021.gada ceturtajā ceturksnī. E-pastā tiek lūgts sniegt informāciju par plānoto pasūtījumu apjomu līdz 2020.gada 3.decembrim.

Atbilstoši paskaidrojumos norādītajam - 2020.gada 30.novembrī tika organizēta *Ad hoc* darba grupas sanāksme par *Moderna* vakcīnu (uzaicinātās personas: Santa Līviņa; Līga Timša; Jana Feldmane; Ainārs Lāčbergs; Aleksandrs Takasovs; Jānis Zvejnieks; Svens Henkuzens; Karina Zālīte; Dace Zavadska; Elīna Dimiņa; Inga Liepiņa un Līga Gaigala). Saskaņā ar sanāksmē (*MsTeam* platformā, kurā netika izmantota ieraksta funkcija) uzklusīto kolēģu viedokli par nepieciešamo ražotāja *Moderna* vakcīnu daudzumu (336566) A.Lāčbergs sagatavoja e-pastu informācijas nodošanai EK sekretariātam. E-pasts EK sekretariātam tika nosūtīts 2020.gada 3.decembrī.⁹ *Order Form* sagatavošana izrietēja no iepriekš minētā apstiprinājuma nosūtīšanas EK sekretariātam.¹⁰

⁹ E-pasts ietver norādi par pieteikšanos uz 336 566 devām.

¹⁰ Informācija no A.Lāčberga paskaidrojuma

2020.gada 18.decembrī tiek saņemts EK uzaicinājums līdz 2020.gada 21.decembrim iesniegt aizpildītu *Order Form* dokumentu par vakcīnu pasūtījumu no Latvijas, ar norādi, ka par pamatdevām un papilddevām ir jāsniedz atsevišķi aizpildīti *Order Form* dokumenti. 2020.gada 21.decembrī Latvija iesniedz aizpildītu *Order Form* par Moderna vakcīnu devu pasūtījumu Latvijai pieejamās proporcijas (*pro rata*) pilnā apmērā - 336 566 pamatdevu pasūtījumam, savukārt pieteikumu par papilddevu pasūtījumu Latvija nesniedz.

Atbilstoši informācijai no paskaidrojuma, ņemot vērā, ka Moderna pirmspirkuma (cerību) līgums paredzēja papildus devu piegādes dalībvalstīm uzsākt ar 2021.gada trešo ceturksni, tajā piegādājot dalībvalstīm līdz 25 miljoniem devu apjomu (Latvijai līdz 105 000 devu) un turpinot piegādes 2021.gada ceturtajā ceturksnī ar piegāžu apjomu dalībvalstīm līdz 55 miljoniem (Latvijai līdz 231 000 devu), sanāksmes dalībnieku viedokļi svārstījās par nepieciešamību Latvijai pieteikties vakcīnu ražotāja papildus devām (336566). Vadoties pēc sanāksmes dalībnieku dominējošā viedokļa pārsvara, tika pieņemts kolektīvs lēmums par piedāvāto pamatdevu (336566) iegādi.¹¹

Komisija, izvērtējot e-pasta adresē:c19vi@vm.gov.lv *Ad hoc* darba grupas pārstāvju saraksti, paskaidrojumus, saņemtās *Bazaar* datnes un *Order Form* parakstītos dokumentus secina, ka Latvija pieteicās uz pilnu skaitu Latvijai atbilstoši iedzīvotāju skaita proporcijai (*pro-rata*) EK noteiktajām Moderna vakcīnu pamatdevām (336 566 devas), bet atteicās no papilddevu pasūtījuma (336 566 devas). Pieņemtie lēmumi nav fiksēti dokumenta formā.

VII. Pfizer/BioNTech vakcīnu pasūtījums

2020.gada 11.novembrī EK noslēdza APA ar vakcīnu ražotāju *Pfizer/BioNTech* par 200 miljonu pamatdevu un 100 miljonu papilddevu iegādes iespēju.¹²

2020.gada 19.novembrī Latvija iesniedza EK pasūtījuma formu par vēlmi iegādāties *Pfizer/BioNTech* 97 500 vakcīnu pamatdevas (maksimāli pieejamais daudzums 841 342 devu). Par šo pieteikumu uz *Pfizer/BioNTech* 97 500 vakcīnu devām Veselības ministrijā tika veikta dienesta pārbaude.

Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītā informatīvā ziņojuma "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" 1.pielikumā "Vakcīnas raksturojošie rādītāji" ir ietverti šādi *Pfizer/BioNTech* vakcīnas īpašības raksturojošie rādītāji (ietverta arī norāde par pasūtāmo vakcīnu apjomu - provizoriski 97 500):

¹¹ Informācija no A.Lācberga paskaidrojuma. Citu precizāku informāciju par sanāksmes norisi dienesta pārbaudē nav izdevies iegūt.

¹² Ska tīt tiešsaitē: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2081

Ražotājs tehnoloģija	Izstrādes fāze	Prognoze par pieejamību	Vakcinācijas kurs	Aukstuma ķēdes nosacījumi	Nosacījumi vakcinācijas procesam
BioNTech-Pfizer RNS vakcīna (jauna tehnoloģija)	III	pirmā piegāde 2021. gada janvāris (pasūtījums jāveic 8 nedēļas pirms saņemšanas)	2 devas ar 21-23 dienu intervālu	-60°C līdz -90°C	6 mēneši pie -60°C līdz -90°C, 5 dienas var uzglabāt +2°C līdz +8°C, pēc atšķaidīšanas flakonu jāizlieto 6 stundu laikā

Informatīvajā ziņojumā minēts, ka *Pfizer/BioNTech* ražotās vakcīnas loģistikai ir papildu nosacījumi. Tādējādi *Pfizer/BioNTech* vakcīnu piegādēm ir nepieciešama atsevišķa loģistikas shēma, iesaistot pakalpojuma sniedzēju, kas var nodrošināt vakcīnas uzglabāšanas un piegādes apstākļus -60 °C līdz -90 °C temperatūrā. Ņemot vērā to, ka Valsts asinsdonoru centra (turpmāk – VADC) rīcībā ir trīs saldētavas (katra 0,5 m³), kas var nodrošināt -70 °C, ir jāapsver iespējas izmantot VADC rīcībā esošos resursus. Bez tam VADC ir pabeidzis iepirkumu vēl trīs šādu saldētavu iegādei līdz gada beigām, tādējādi kopējais saldētavu tilpums sasniegtu 3 m³. Nepieciešamības gadījumā ir iespēja veikt sarunu procedūru vēl papildu saldētavu iegādei, kur vienas saldētavas provizoriskā cena ir 8 000 EUR. Nākotnē šādas saldētavas varētu tikt izmantotas arī citu ārstniecības iestāžu, piemēram, laboratoriju, vajadzībām.

Informatīvā ziņojuma 2.pielikumā “Nosacījumi vakcīnu loģistikai un lietošanai” ietverts tiešs *Pfizer/BioNTech* ražotās vakcīnas salīdzinājums ar citām Covid-19 vakcīnām:

Nosacījumi vakcīnu loģistikai un lietošanai

Pfizer/BioNTech vakcīna	Citas Covid-19 vakcīnas
Iespējams nodrošināt to, ka vakcīnas tiek pa tiešo piegādātas vakcinācijas iestādēm, samazinot piegādes posmus	Piegāde notiek: ražotājs → lieltirgotava → vakcinācijas kabinets
Nepieciešama papildu koordinācija, lai nodrošinātu vakcīnu šķaidītāju un sausā ledus krājumus	Iespējams koordinēt vakcīnu pasūtījumus un piegādes atbilstoši esošajai pieredzei un kārtībai
Vakcīnu uzglabāšanai nepieciešamas saldētavas, kas nodrošina -60 līdz -90 °C aukstumu.	

Vakcinācijas kabinetos standarta temperatūrā vakcīnas var uzglabāt ne ilgāk kā 5 dienas.	
Vakcinācijas kabinetos nepieciešams apmācīt personālu darbam un iegādāties aprīkojumu darbam ar sauso ledu. Jāveic sausā ledus un aprīkojuma iepirkumi	Uzglabāšana līdzvērtīga gripas vakcīnai
Vakcīnas ir jāatsaldē 30 minūtes pirms pacienta ierašanās, 5 devu iepakojums jāizšķaidā mazos (2 ml) 0,9 % nātrija hlorīda šķīduma iepakojumos antiseptiskos apstākļos. Iespējami zudumi līdz 20 %. Sagatavotās devas jāievada 6 h laikā.	Vakcīna jāievelk no 5 devu flakona, taču to var lietot bez sagatavošanās procesa. Var uzglabāt ilgstoši ledusskapī.
Vakcinācijas centru personāls ir īpaši jāapmāca darboties aizsargaprīkojumā ar sauso ledu (virsmas temperatūra -78 līdz -110°C grādi). Sagatavot vakcīnu no sasaldēšanas līdz šķaidīšanai un ievadei.	Šobrīd apmācības līdzvērtīgas darbam kā ar jebkurām jaunām zālēm.

2020.gada 21.decembrī EK nosūta e-pastu Aināram Lāčbergam un ZVA ekspertei Jolantai Jonānei ar informāciju, ka tiek atvērts *Bazaar* process un līdz 21.12.20 darba dienas beigām *Steering Board* pārstāvjiem jāatbild par interesi iegādāties papildus devas. Latvijai pieejamais devu daudzums 420 707 devas. Jolanta Jonāne minēto epastu un pielikumu pārsūta adresātiem: es@vm.gov.lv; c19vi@vm.gov.lv; Svenam Henkuzenam, Jānim Zvejniekam, Aināram Lāčbergam, Ingai Milaševičai un Karinai Zālītei.¹³

Atbilstoši e-pasta:c19vi@vm.gov.lv sarakstei Svens Henkuzens *MS Teams* platformā nosūtījis informāciju par “Iknedēļas C19 vakcinācijas darba grupas sanākumi” (e-pasts nosūtīts 91 adresātam). Komisijai neizdevās iegūt informāciju par sanāksmē izskatītajiem jautājumiem, to dalībniekiem un pieņemtajiem lēmumiem.

2020.gada 22.decembrī Ministru kabineta sēdē tiek izskatīts jautājums “Aktuālā informācija par vakcināciju pret Covid-19” (prot.Nr.86, 2.§, TA-2558), (J.Vitenbergs, R.Aleksejenko, J.Reirs, E.Rinkēvičs, J.Bordāns, R.Petraviča, J.Citskovskis, T.Linkaits, A.T.Plešs, I.Šuplinska, A.Pabriks, K.Druvaskalns, I.Viņķele, I.Gailīte, A.K.Kariņš) un atbilstoši S.Henkuzena sniegtajai informācijai un Ministru prezidenta iniciatīvai protokollēmumā tiek ieļauts lēmums attiecībā uz vakcīnu iepirkumu – protokollēmuma 2.punkts - Veselības

¹³ Informācija izriet no A.Lāčberga un S.Henkuzena sniegtajiem paskaidrojumiem, kā arī atbilst e-pasta:c19vi@vm.gov.lv sarakstei

ministrijai organizēt līdz 100 000 papildu vakcīnu devu iegādi no Pfizer/Biontech vakcīnu ražotāja.¹⁴

Ministru kabineta sēdē jautājuma “Aktuālā informācija par vakcināciju pret Covid-19” izskatīšanā Zāļu valsts aģentūras direktors S.Henkuzens uzstājas ar prezentāciju, kura neietver konkrētu jautājumu saistībā ar vakcīnu devu iegādi no Pfizer/Biontech vakcīnu ražotāja. Sniedzot skaidrojumu Ministru kabineta sēdē S.Henkuzens norāda: ” *Ja liek klāt Pfizer, tad, cik man šorīt un vakarvakarā zināms, tad igauņi, iespējams, ka ņems 50 000 devas, nu mēs šodien arī runājām imunizācijas tajā stratēģijas darba grupā, mēs nevaram rekomendēt to likt klāt, mūsaprāt, ir jāliek akcents uz Astra Zeneca vakcīnu, kas nodrošina arī transmisijas samazināšanos, tāpat šai vakcīnai ir vieglāka loģistika un uzglabāšana, kas savukārt ir ļoti svarīga, lai vakcīna nonāktu vistālākajos reģionos, visgrūtāk aizsniedzamajos. Līdz ar to tā rekomendācija droši vien no darba grupas ir palikt pie esošā, bet, ja Ministru kabinets (MK) lems, tad, protams, ka var palielināt par 50 000 devām vai citām devām.*”¹⁵

Ministru kabineta sēdē veselības ministre I.Viņķele minēja: “*Arī ar šīm Pfizer papildus 50 000 devām, kur mēs vakar vakarā ar premjeru jau izrunājām, faktiski tā vienošanās bija par to, ka mums ir jāņem šīs papildus devas. [...] Bet respektējot to sajūtu, ka ir jānodrošinās un šinī gadījumā ir visādā ziņā nodrošināties pārlietu ir labāk nekā nenodrošināties. Domāju, ka to lēmumu mēs varam pieņemt. Tas, ko minēja kolēģis Svens, tas ir Imunizācijas valsts padomes (IVP) viedoklis, IVP nestrādā politiķi, tie ir ārsti, tie ir infektologi, epidemiologi un pārējie, un viņu profesionālais viedoklis, ko mums ir jāuzklausā, bet kur mēs varam rīkoties pēc saviem ieskatiem. Proti, IVP, lūkojoties uz tām piegādēm un uz loģistikas sarežģījumiem, uzskata, ka esošais apjoms ir pietiekams, mums tas ir jānoklausās, bet mēs varam patiešām lemt citādi. [...] Tostarp arī ar Svenu mēs vakar runājām, ka Pfizer tiek dota ziņa, ka mēs šo papildus piedāvājumu akceptējam.*”

Ministru prezidents K.Kariņš uzdeva jautājumus un S.Henkuzens sniedza atbildes:

K.Kariņš: “*Bet, runājot konkrēti par Pfizer, kas tas ir, ko Pfizer konkrēti piedāvā. Cik un kā, un kādos tempos, vai tur vispār ir kādi konkrēti datumi, vai tie ir gadu vai divu gadu laikā datumi. Es saprotu, ražotājs kaut ko ar EK vienojies un tad viņš gribēs pārdot aizvien vairāk vakcīnas, bet tas sakrīt arī vēlmi droši vien iegādāties vakcīnas. Kas ir pirmais ārā, tam zināmas priekšrocības. Ko viņi konkrēti piedāvā un kāds lēmums mums būtu jāpieņem, vai tas ir uz 50 000 vai 100 000, viņi piedāvā miljons vakcīnas, viņi piedāvā mēneša laikā, divu gadu laikā, par kādiem parametriem ir runa?*”

S.Henkuzens: “*Pfizer piedāvā papildus devas piegādāt martā. Šobrīd ir pieteiktas 50 000 viņam, bet mēs varam prasīt viņam kaut kādus citus vēl apjomos,*

¹⁴ Ska tīt tiešsaitē - <http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2020-12-22>

¹⁵ Atbildot uz Komisijas lūgumu sniegt paskaidrojumu, S.Henkuzens nesniedza Komisija saprotamu paskaidrojumu par ieteikuma 50 000 devu iegādei izcelsmi vai pamatojumu.

teiksim 100 000, bet principā mēs skatījāties uz to Baltijas vienotību – 50 000. Šobrīd Pfizer ir arī gatavs vēl ekstra devas mums piegādāt gada sākumā no tā, ko viņš bija plānojis gada otrajā pusē. To vakar-vakarā Pfizer iniciēja.”

K. Kariņš: “Tad man ir jautājums. 50 000 un 100 000, nu tas ir 50 000 vai 25 000 cilvēkiem. Marts, ja mēs pieteiktos uz 100 000, mēs tos 100 000 martā saņemtu? Vai 50 martā saņemtu? Vai viena ceturtdaļa no tā, cik pasūtām, mēs saņemam martā? Ja pasūtām 100 000, tad 25 000 saņemtu, ja mēs pasūtām 50 000, tad 25 000. Kādā veidā tas darbojas?”

S. Henkuzens: “Šobrīd ir apstiprināts, ka papildus devas var saņemt no marta un parasti visas piegādes tiek izkliedētas pa ceturkšņiem. Bet tā situācija arī mainās pa stundām, kā es minēju. Dienas sākumā mums saka, ka izkliedēs pa ceturkšņiem, dienas beigās Pfizer saka, ka varēs sagādāt ātrāk. Līdz ar to – ne ātrāk kā martā šīs papildus devas būs pieejamas, sliktākajā scenārijā, sadalīts pa ceturkšņiem.”

K. Kariņš: “Un cik papildus devas viņš piedāvā? Jo viņam jau arī nav neierobežota tā kapacitāte, es pieņemu. Viņš kaut kā sadala pa dalībvalstīm vai kā?”

S. Henkuzens: “Es no galvas teikšu – 100 000 ir maksimums uz Latviju, bet tad man būtu jānoprecizē.”

K. Kariņš: “Tātad mēs pēc idejas varētu piekrist uz vēl papildus 100 000 devām no šī ražotāja, kas atbilstu 50 000 cilvēku vakcinācijai. Kas ātrākais, vismaz plānveida ātrākais, varētu būt martā, varbūt pa ceturkšņiem, varbūt tā, varbūt drusku ātrāk, varbūt drusku vēlāk. [..]”¹⁶

Prezentācijā ietverts arī slaidis par kopējo vakcīnu pasūtīto daudzumu pretstatā iepriekš plānotajam daudzumam (skatīt Dienesta pārbaudes ziņojuma Pielikumu Nr.1).

No saņemtajiem S.Henkuzena paskaidrojumiem izriet, ka viņš iepriekšējā dienā pirms Ministru kabineta sēdes telefoniski runājis ar Veselības ministrijas valsts sekretāri, bet pēc tam ar veselības ministri par Pfizer-Biontech vakcīnu papilddevu pasūtījumu un paudis atturīgu nostāju par šo vakcīnu pasūtīšanu.

Atbilstoši iesniegtajai whatsapp sarakstei starp S.Henkuzenu un veselības ministri I.Viņķeli¹⁷ pēc Ministru kabineta sēdes notiek apspriede par iespējamu Pfizer/Biontech vakcīnu papilddevu pasūtījumu 200 000 apmērā, bet gala rezultātā sarakste noslēdzas, ka jāpasūta 100 000 Pfizer/Biontech vakcīnu papilddevas, savukārt CureVac vakcīnas jāpasūta pilnā apmērā.

2020.gada 22.decembrī plkst.13:34 A.Lāčbergam tika nosūtīts e-pasts ar lūgumu no Svena Henkuzena nosūtīt informāciju par Latvijas vēlmi iegādāties papildus 100 000 devu ar vēlamo piegādes laiku - 2021.gada 1.ceturksnis. Minēto informāciju EK sniedz A.Lāčbergs 2020.gada 22.decembrī plkst. 13:36. Order form dokuments parakstīts 2020.gada 28.decembrī.

¹⁶ Informācija no Ministru kabineta sēdes stenogrammas, ko Komisija pārbaudīja noklausoties audioierakstu.

¹⁷ Izdruka pievienota S.Henkuzena paskaidrojumiem.

No saņemtajiem S.Henkuzena paskaidrojumiem izriet, ka viņš uz 2020.gada 22.decembra Ministru kabineta sēdi primāri gatavoja ziņojumu par vakcinācijas stratēģijas īstenošanas gaitu (par vakcinācijas uzsākšanu, *Pfizer/Biontech* loģistiku Latvijā, iepirktām vakcīnām, kabineta kapacitāti pēc attiecīgo kompetento iestāžu sniegtās un apkopotās informācijas), savukārt lēmumu pieņemšanai par vakcīnu pasūtījumiem bija jāpiesaista Nacionālā veselības dienesta specialisti, kas ar šo jautājumu strādāja. Ministru kabineta sēdē pārstāvēja vakcinācijas darba grupu un sniedza konsultatīvu viedokli, ka iepirkto vakcīnu daudzums ir pietiekams un papildus devas iegādāties nav nepieciešams, ņemot vērā saņemto informāciju par iespējamajām piegādēm sākot no otrā ceturkšņa. Ņemot vērā lielo noslodzi ar vakcinācijas sagatavošanās darbiem, epastiem, sanāksmēm, acīmredzami Ministru kabineta sēdes laikā nebija galvā precīza informācija par maksimālo pieejamo devu skaitu. Taču Ministru kabineta dalībniekus arī atbilstoši informējis, ka tajā brīdī precīzi neatceras pieejamo devu skaitu, vienlaikus informēja Ministru kabinetu, ka ir iespējams lemt par vairāk nekā 50 000 devām.

Komisija secina, ka:

1) 2020.gada 22.decembra Ministru kabinetā izskatītā jautājuma “Aktuālā informācija par vakcināciju pret Covid-19” prezentācija neietvēra slaidus par *Pfizer/Biontech* vakcīnu papilddevu pasūtījumu, kā arī Komisija nekonstatēja faktus, kas norādītu, ka S.Henkuzenam tika uzdots šādu informāciju sagatavot uz Ministru kabineta sēdi.

2) 2020.gada 22.decembra Ministru kabineta sēdē tika sniegta neprecīza informācija par *Pfizer/Biontech* vakcīnu papilddevu pieejamo devu skaitu.

3) *Pfizer/Biontech* vakcīnu papilddevu pasūtījums atbilst Ministru kabineta 2020.gada 22.decembra sēdes protokollēmuma (prot.Nr.86, 2.§, TA-2558) 2.punktā noteiktajam uzdevumam Veselības ministrijai.

4) Secināms, ka S.Henkuzens un veselības ministre I.Viņķele par *Pfizer/Biontech* vakcīnu papilddevu pasūtījumu komunicēja tieši bez citu Veselības ministrijas vai padotības iestāžu darbinieku iesaistes.

2021.gada 8.janvārī Ministru kabineta sēdē tiek nolemts (prot.Nr.3,1.§, TA-48-IP, 2.punkts, Informatīvais ziņojums "Par Covid-19 vakcīnu iepirkšanu") - Veselības ministrijai (Nacionālajam veselības dienestam) organizēt papildus līdz 1 403 000 vakcīnu pret Covid-19 iegādi no vakcīnu ražotāja *Pfizer/BioNTech*. Minētais lēmums pieņemts sakarā ar EK paziņojumu par pieteikšanos uz papildus *Pfizer/BioNTech* vakcīnu devām (*top up*), kuru ietvaros paredzētas no ražotāja *Pfizer/BioNTech* papildus devu piegāde 200 miljonu devu apmērā, sākot ar otro ceturksni (otrā ceturkšņa provizoriskās piegādes 75 miljoni devu), kā arī vēlākajā periodā pieteikties vēl papildus devām 100 miljonu devu apmērā.

Latvija piesakās uz ražotāja *Pfizer/BioNTech* no papildus devu piegādes 200 miljonu devu apmērā uz visu pieejamo devu (*pro rata*) apmēru – 795 480 devas. To apstiprina 2021.gada 18.janvāra e-pastā atsūtītais EK apstiprinājums

par *Top up* devu sadalījumu (*Bazaar table for Top up doses – FINAL*) starp dalībvalstīm.

VIII. CureVac vakcīnu pasūtījums

2020.gada 19.novembrī EK noslēdza APA ar vakcīnu ražotāju *CureVac* par iespēju pasūtīt 225 miljoni pamatdevu, ar iespēju pasūtīt vēl 180 miljoni papildu devas.¹⁸

Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītā informatīvā ziņojuma "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" 1.pielikumā "Vakcīnas raksturojošie rādītāji" ir ietverti šādi *CureVac* vakcīnas īpašības raksturojošie rādītāji (ietverta arī norāde par pasūtāmo vakcīnu apjomu - provizoriski 300 000 devas):

Ražotājs tehnoloģija	Izstrādes fāze	Prognoze par pieejamību	Vakcinācijas kurs	Aukstuma ķēdes nosacījumi	Nosacījumi vakcinācijas procesam
CureVac RNS vakcīna (jauna tehnoloģija)	II/III	2021. gada otrā puse	2 devas ar 28 dienu intervālu	+2°C līdz +8°C	vakcīnas koncentrātu var uzglabāt līdz 6 mēnešiem +2°C līdz +8°C, pēc atšķaidīšanas (šķīdinātājs pievienots flakonam) flakonu jāizlieto 24 stundu laikā

2021.gada 21.janvārī¹⁹ MK pieņēma lēmumu pieteikties papildus 646 510 *CureVac* ražotāja vakcīnām, tādējādi no šī ražotāja kopumā plānojot iegādāties 946 510 vakcīnu devas.

Ministru kabineta sēdē izskatītajā informatīvajā ziņojumā norādīts:

[..] EK ir noslēgusi pirmpirkuma līgumu ar ražotāju "CureVac AG". EK Iepirkuma sekretariāts ir noteicis proporcionālo vakcīnu devu sadalījumu starp dalībvalstīm (Latvijai ir iedalītas 946 510 devas).

Līdz 2021. gada 25. janvāra plkst.18.00 Latvijai ir jāpiesakās uz "CureVac AG" 946 510 vakcīnas devu iegādi [..], nosūtot parakstītu APA pielikumu (*Order Form*) EK Iepirkuma sekretariātam.

¹⁸ Skatīt tiešsaitē: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_en

¹⁹ <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40497330&mode=mk&date=2021-01-21>

[..] Ņemot vērā jau piešķirto finansējumu 300 000 ražotāja “CureVac AG” vakcīnu iegādei. [..] Papildus nodrošinot 646 510 ražotāja “CureVac AG” vakcīnu pret Covid-19 iegādes, loģistikas un vakcīnu ievades izdevumus, [..].

2020.gada 25.janvārī Latvija iesniedza EK *Order form* dokumentu par CureVac 946 510 vakcīnu devu (maksimāli pieejamais daudzums) pasūtījumu.

Komisija secina, ka atbilstoši Ministru kabineta 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītajam informatīvajam ziņojumam "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" sākotnēji Latvija plānoja pieteikties 300 000 ražotāja “CureVac AG” vakcīnu pret Covid-19 iegādei, savukārt 2021.gada 21.janvārī Ministru kabinets pieņēma lēmumu pieteikties papildus 646 510 CureVac ražotāja vakcīnām, tādējādi no šī ražotāja kopumā pasūtot 946 510 vakcīnu devas, kas atbilst pilnam Latvijai noteiktajam (*pro rata*) apmēram.

XI. Lēmuma pieņemšanā iesaistīto amatpersonu loma

Komisija nevar izdarīt viennozīmīgus secinājumus par lēmuma pieņemšanā iesaistīto amatpersonu lomu un to dalību lēmumu pieņemšanā, jo šāda loma nav noteikta nevienā dokumentā, kā arī nav informācijas par savstarpēju pienākumu sadali, tomēr paskaidrojumos saņemta šāda informācija:

Lēmuma pieņemšanā no Veselības ministrijas puses tika iesaistīta Sabiedrības veselības departamenta direktore Santa Līviņa un Vides veselības nodaļas vadītāja Jana Feldmane, kā arī eksperte Inga Liepiņa, vēlāk procesā tika iekļauta arī Farmācijas departamenta direktore Inese Kaupere, aprēķinus visiem informatīvajiem ziņojumiem veica Nozares budžeta plānošanas departaments. Par daļu no jautājumiem tika informēta arī Valsts sekretāre. Procesā, jo īpaši sākumposmā, piedalījās arī direktore Līga Timša un Aleksandrs Takašovs.

Daļai jautājumu tika pieaicināta Dr. Dace Zavadska – kā Imunizācijas valsts padomes vadītāja un Dr. Uga Dumpis – kā Veselības ministrijas galvenais infektologs. ZVA – kā darba grupas vadītājs (no decembra) un kā ZVA pārstāvis sniedzot viedokli par dažādiem ar vakcīnu attīstību saistītiem jautājumiem - Svens Henkuzens un Jānis Zvejnieks, SPKC – daļai jautājumu par vakcīnu izplatīšanu/distribūciju Jurijs Prevoščikovs, Elīna Dimiņa, dažkārt procesā iesaistījās - Ilona Liskova. NVD – A.Lāčbergs kā Latvijas pārstāvis vadības panelī (*Steering Board*), kura uzdevums būtu ziņot visiem iesaistītajiem par vadības panelī (*Steering Board*) diskutēto un pieņemtajiem lēmumiem, kā arī NVD direktore I.Milašēviča, kura bija pilnvarota parakstīt dokumentus par vakcīnu pasūtījumiem.

Sanāksmes organizēja Veselības ministrijas Vides veselības nodaļa un pēc tam šo procesu pārņēma ZVA – Svens Henkuzens.²⁰

No sarakstes e-pasta adresē:c19vi@vm.gov.lv redzams, ka par vakcīnu pasūtījumu jautājumiem informācijas apmaiņā un jautājumu apspriešanā regulāri

²⁰ Informācija no L.Timšas paskaidrojumiem

iesaistās Jolanta Jonāne, kura ir ZVA Veselības tehnoloģiju novērtēšanas nodaļas vecākā eksperte, kā arī piedalījās vadības paneļa (*Steering Board*) sanāsmēs, un Veselības ministrijas nozares atašejs Briselē Karina Zālīte.

No sarakstes e-pasta adresē: c19vi@vm.gov.lv Komisija var secināt, ka *ad hoc* darba grupas pārstāvji uzturēja regulāru informācijas apmaiņu par vakcīnu pasūtījumu norisi, vakcīnu progresu klīnisko pētījumu ietvaros un informāciju par to specifiskajām, tāpat arī plaši tika apspriesti loģistikas, glabāšanas un lietošanas dažādi aspekti. Faktiski darba grupa darbojās kā informācijas apmaiņas un diskusiju panelis, kur nebija noteiktas konkrētas lomas vai pienākumi, un lēmumi izrietēja no diskusiju rezultātā gūtajiem secinājumiem.

Saskaņā ar Veselības ministrijas 2020.gada 2.decembra rīkojumu Nr.209 "Par darba grupas izveidi sabiedrības vakcinācijai pret Covid-19", lai nodrošinātu visas sabiedrības vakcināciju pret Covid-19 atbilstoši Latvijas izstrādātajai Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģijai tika izveidots darba grupu šādā sastāvā: Darba grupas vadītājs - Svens Henkuzens, Darba grupas vadītāja vietnieks - Jānis Zvejnieks, Darba grupas locekļi - Elīna Dimiņa, Līga Gaigala, Inese Kaupere, Ainārs Lāčbergs, Inga Liepiņa, Asoc. prof. Dace Zavadska.

Darba grupai ar rīkojumu bija noteikts uzdevums - izstrādāt visu potenciālo vakcīnu pret Covid-19 loģistikas plānošanas procedūru (no vakcīnu pasūtīšanas brīža pie vakcīnas ražotāja līdz vakcinācijas procesa veikšanai vakcinācijas iestādē, paredzot vakcīnu plānošanas procesu un atskaitīšanos par vakcīnu izlietojumu), tai skaitā sagatavot priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, un līdz 2021. gada 1. janvārim iesniegt šo procedūru aprakstus un sagatavotos priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos Veselības ministrijā. Darba grupai tika noteikts izstrādāt procedūru vakcinācijas fakta reģistrācijai un ziņošanai par nevēlamām notikumiem pēc vakcinācijas, tai skaitā priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, un līdz 2021. gada 1. februārim iesniegt Veselības ministrijā.

Komisija secina, ka rīkojums neparedz tiešus un konkrētus uzdevumus darba grupai saistībā ar Covid-19 vakcīnu pasūtījumu veikšanu, kā arī faktiski, sākot ar 2020.gada decembri līdz 2021.gada 8.janvārim, nav konstatēti fakti, ka konkrētās darba grupas ietvaros tiktu izlemti jautājumi par vakcīnu pasūtījumiem. Jo faktiski ražotāju "AstraZeneca", "Johnson&Johnson", "BioNTech-Pfizer" un "Moderna" vakcīnu iegādes jautājumi tika izlemti līdz 2020.gada decembrim, savukārt "CureVac" vakcīnu un "BioNTech-Pfizer" vakcīnu papilddevu iegāde jau tika izlemta Ministru kabineta sēdē.

No bijušās veselības ministres Ilzes Viņķeles publiskā iesnieguma, S.Henkuzena sniegtās informācijas un Ministru kabineta 2020.gada 22.decembra sēdē minētā var secināt, ka Covid-19 vakcīnu pasūtījumu izvērtēšana un lēmumu pieņemšana ekspertu līmenī bija akceptēta no veselības ministres puses. Savukārt S.Henkuzens kā darba grupas vadītājs bija veselības ministra nominētā amatpersona ar būtiskāko lomu jautājumos saistībā ar vakcinācijas pret Covid-19 atbilstoši Latvijas izstrādātajai Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģijai

īstenošanu, kas jautājumus prezentēja Ministru kabinetā un sniedza konsultatīvu viedokli arī saistībā ar vakcīnu pasūtījuma jautājumiem.

X. Apsvērumi lēmumu pieņemšanā

Komisija nevar izdarīt viennozīmīgus secinājumus par apsvērumiem attiecībā uz konkrētu ražotāju vakcīnu pasūtījumiem, jo lēmuma pieņemšana (izņemot Ministru kabineta sēdē pieņemtos lēmumus) nav dokumentēta.

Komisija ir secinājusi, ka 2020.gada 1.decembra sēdē (prot.Nr.78, 3.§) izskatītajā informatīvajā ziņojumā "Par Covid-19 vakcīnu ieviešanas stratēģiju" bija ietverti kritēriji lēmumu pieņemšanai attiecībā uz Covid-19 vakcīnu pasūtījumiem, turklāt ietvertais kritērijs - *maksimāli iepērkamo vakcīnu daudzumam būtu jābūt proporcionāli ne vairāk kā 1,9 miljoniem iedzīvotāju, dažādojot potenciāli pieejamās vakcīnas no pēc iespējas dažādiem vakcīnu ražotājiem un attiecīgi saražoto vakcīnu tipiem* – lielā mērā bija arguments saistībā ar vakcīnu pasūtīšanu no konkrēta ražotāja nepilnā (*pro rata*) apmērā kā bažas paužot apsvērumu, ka veidosies vakcīnu pārpalikums.²¹

Iepriekšminētajā informatīvajā ziņojumā minēts, ka, lai pieņemtu pēc iespējas izsvērtākus lēmumus, kas balstīti uz risku analīzi, par vienas vai otras vakcīnas iegādi, tiek vērtēti šādi faktori:

- 1) vakcīnas izstrādes zinātniskais pamatojums un provizoriskie dati par vakcīnas efektivitāti, iedarbīgumu, drošumu un kvalitāti. Vakcīnu ražošanas metode un iepriekšēja pieredze ar līdzīga tipa vakcīnām;
- 2) vakcīnas izstrādes fāze un provizoriskie dati par vakcīnas pieejamību;
- 3) nosacījumi vakcīnas loģistikai, tai skaitā uzglabāšanai, un apzināšana, vai Latvijā ir pieejami resursi to nodrošināšanai;
- 4) vakcīnas lietošanas nosacījumi, apsverot to, vai ir pieejama personāla kapacitāte un kompetence attiecīgajam vakcinācijas procesam;
- 5) iespējamie vakcīnu zudumi, ņemot vērā to, ka vienā flakonā ir vairākas vakcīnas devas vai ir nepieciešams veikt vakcīnas šķaidīšanu;
- 6) papildu iepirkumi, kas jāveic vakcinācijas nodrošināšanai (šļirces, vakcīnas atšķaidītāji u. tml.);
- 7) vakcīnas un tās loģistikas izmaksas.

Komisija secina, ka nosacījumi vakcīnas loģistikai, tai skaitā uzglabāšanai, bija plaši analizēti apsvērumos, īpaši attiecībā uz "BioNTech-Pfizer" vakcīnu.

Komisija arī secina, ka praktiski visu ražotāju Covid-19 vakcīnu pasūtījumi un piegādes atbilstoši līgumiem ar EK ir veidotas tā, ka pasūtīto vakcīnu daudzuma piegādes tiek sadalītas pa vairākiem ceturkšņiem un bieži vien lielākā pasūtījuma daļa tiek noteikta uz pēdējiem ceturkšņiem, kā rezultātā, lai pieteiktos uz lielāka skaita vakcīnām, ar mērķi tās saņemt tuvākajā laikā, ir jāpasūta vakcīnas, kuras faktiski pārsniedz skaitliski nepieciešamo daudzumu. Līdz ar to

²¹ Šāds secinājums izriet no S.Henkuzena prezentācijas 22.12.20. MK sēdē, kā arī e-pasta sarakstē minētais

pieeja pasūtīt optimāli nepieciešamo vakcīnu daudzumu ietekmē iespējas saņemt lielu skaitu vakcīnu tuvākajā periodā.

Komisija vizuāli ir izveidojusi pārskatu par pasūtītajām Covid-19 vakcīnām līdz 2021.gada 10.janvārim (skatīt Dienesta pārbaudes ziņojuma Pielikumu Nr.2).

Komisijas priekšsēdētājs (paraksts*) Dace Gaile

Komisijas loceklis (paraksts*) Raimonds Osis

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu. Saņemts pilnvarojums no pārējiem Komisijas locekļiem parakstīt visu Komisijas locekļu vārdā.